

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВИХ
ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПРОКУРАТУРИ

Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції

м. Харків, 15 квітня 2016 року

У двох томах

Том 1

Харків
«Право»
2016

УДК 347.963
ББК 67.72
П78

Редакційна колегія:

професор Л. М. Москвич (голова);
асистент А. В. Лапкін;
асистент І. В. Юревич;
асистент Я. О. Ковальова;
асистент Ю. О. Ремескова

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

Проблеми реформування прокуратури : матеріали всеукр. наук.-
П78 практ. конф. (Харків, 15 квіт. 2016 р.) : у 2 т. / редкол.: Л. М. Москвич
(голова), А. В. Лапкін, І. В. Юревич та ін. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. –
224 с.

ISBN 978-966-937-018-1

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)

Збірник містить матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми реформування прокуратури», яка відбулася 15 квітня 2016 року у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних науковців у галузі теорії прокурорської діяльності, практичних працівників органів прокуратури та суду. До збірника включено доповіді учасників конференції з різноманітних аспектів організації і діяльності прокуратури.

Для науковців, викладачів та студентів юридичних навчальних закладів, практичних працівників органів прокуратури, суду, інших правоохоронних органів, адвокатів та усіх, хто цікавиться проблемами прокуратури.

УДК 347.963

ББК 67.72

ISBN 978-966-937-020-4 (т. 1)
ISBN 978-966-937-018-1

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2016
© Оформлення. Видавництво «Право»,
2016

Використана література:

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. «Про прокуратуру»: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2–3. – ст. 12.
3. «Про Державне бюро розслідувань»: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 6. – ст. 55.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Іванцова А. В.

Миронов А. М.,

здобувач кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЗАВДАННЯ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ЗАКОННІСТЮ ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Актуальність теми дослідження зумовлена важливим значенням прокурорського нагляду на етапі закінчення досудового розслідування. Оскільки на цьому етапі закінчується діяльність прокурора з процесуального керівництва досудовим розслідуванням і розпочинається реалізація ним функції підтримання державного обвинувачення, виникає необхідність розглянути проблему визначення завдань прокурора за законністю закінчення досудового розслідування.

Така категорія, як завдання, тісно пов'язана із предметом прокурорського нагляду. Вона забезпечує досягнення мети прокурорського нагляду – результату, на досягнення якого спрямована уся діяльність прокуратури через реалізацію її функцій. Завдання прокурорського нагляду у науковій юридичній літературі традиційно поділяються на три групи: загальні, спеціальні й окремі. Названі види завдань перебувають у ієрархічній залежності і підпорядкуванні. Вирішення окремих завдань забезпечує реалізацію спеціальних, а реалізація спеціальних завдань підпорядкована вирішенню загальних завдань.

При цьому у науковій літературі зустрічаються різні підходи до визначення завдань прокурора у кримінальному провадженні. Одні вчені розглядають завдання прокурорського нагляду у досудовій стадії як своєчасне вжиття передбачених законом заходів щодо усунення будь-яких порушень закону, від кого б ці порушення не виходили, вжиття заходів по виконання органами дізнання і досудового слідства вимог про всебічне, повне і об'єктивне дослідження обставин справи тощо [1, с. 197–198]. Інші відносять до їх числа попередження і своєчасне виявлення будь-яких порушень закону, допущених органами досудового розслідування; своєчасне припинення та усунення цих порушень закону; своєчасне виявлення та усунення порушень закону, допущених іншими учасниками досудового розслідування; охорона прав учасників досудового розслідування; забезпечення повного, об'єктивного, всебічного розслідування кримінального провадження тощо [2, с. 106–107]. При цьому вважається, що прокурор у досудовому кримінальному провадженні виконує завдання трьох рівнів: 1) із реалізації основоположних завдань діяльності прокуратури України; 2) із виконання загальних завдань кримінального судочинства; 3) із здійснення специфічних завдань досудового кримінального провадження [3, с. 226].

Взявши за основу наведені теоретичні підходи щодо класифікації і визначення завдань прокурора у досудовому кримінальному провадженні, зазначимо, що в межах даного дослідження нас все ж цікавлять окремі завдання прокурора, які він виконує на етапі закінчення досудового розслідування. Очевидно, що ці завдання є похідними як від загальних завдань прокурорської діяльності, передбачених у ст. 1 Закону України «Про прокуратуру», так і від завдань кримінального провадження, визначених у ст. 2 КПК України, які можна вважати спеціальними. Однак на даному етапі всі зазначені завдання набувають певної специфіки, що дозволяє відрізнити ці завдання, приміром, від окремих завдань, які виконує прокурор виконує на початковому етапі досудового розслідування, етапі повідомлення про підозру тощо.

Можливість визначити такі окремі завдання дозволяє специфіка кінцевого етапу досудового розслідування, його граничний, перехідний характер. Необхідно враховувати положення ч. 2 ст. 283 КПК України, згідно з якими прокурор зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особі про підозру здійснити одну з таких дій: 1) закрити кримінальне провадження; 2) звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; 3) звернутися до суду з обви-

нувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Отже, на етапі закінчення досудового розслідування перед прокурором стоїть подвійне завдання: забезпечити швидкість досудового розслідування та прийняти альтернативне рішення щодо форми закінчення досудового розслідування.

В свою чергу, прийняття відповідного рішення залежить від наявних результатів досудового розслідування. Оцінюючи їх, прокурор має перевірити додержання вимог всебічності, повноти та об'єктивності попереднього досудового розслідування, які власне складають предмет прокурорського нагляду на етапі закінчення досудового розслідування.

Закон надає прокуророві право вибору щодо застосування тієї чи іншої форми закінчення досудового розслідування. Однак альтернативний характер цих форм стосується, за великим рахунком, вирішення прокурором одного принципового питання: чи може кримінальне провадження продовжуватися у судових стадіях, чи його належить продовжувати у формі досудового розслідування або взагалі закрити. Саме від правильного вирішення даного питання залежить і реалізація спеціальних завдань кримінального провадження, що стоять перед прокурором, і виконання ним загальних завдань діяльності прокуратури. Адже, приміром, необгрунтоване закриття кримінального провадження порушуватиме інтереси держави і суспільства, а також потерпілого, які полягають у притягненні до кримінальної відповідальності винної у вчиненні кримінального правопорушення особи. Безпідставне направлення кримінального провадження до суду з обвинувальним актом може призвести до засудження невинуватої особи тощо.

Отже очевидно, що на етапі закінчення досудового розслідування для прокурора під впливом необхідності додержання строків досудового розслідування і забезпечення його швидкості головним завданням є вирішення питання щодо переходу до наступної стадії кримінального провадження, а також трансформації виконуваної ним у кримінальному провадженні функції, що, в свою чергу, залежить від всебічності, повноти й неупередженості досудового розслідування. Іншими словами, прокурор має визначити судову перспективу кримінального провадження і можливість формування і підтримання у ньому державного обвинувачення. Саме це основне завдання визначає предмет прокурорського нагляду на даному етапі, характер і спрямованість прокурорської діяльності, а також варіанти тих процесуально-наглядових рішень, які має право прийняти прокурор.

Використана література

1. Каркач П. М. Організація роботи прокуратури міста, району. Методичний посібник з організації роботи в міських, районних прокуратурах. – Х.: Право, 2006. – 352 с.
2. Юрчишин В. М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці : монографія / В. М. Юрчишин. – Чернівці : Вид. дім «РОДОВІД», 2012. – 304 с.
3. Лапкін А. В. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2015. – 680 с.

Назаров І. В.,

доктор юридичних наук, професор кафедри організації судових та правоохоронних органів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

НОВІ ВИМОГИ ДО ПОРЯДКУ ФОРМУВАННЯ ПРОКУРОРСЬКИХ КАДРІВ

2014 рік став початком нових реформ у всій правоохоронній системі України. Набирає нових обертів судова реформа, у стадії реформування система органів внутрішніх справ, державна виконавча служба, а також розпочато реформу органів прокуратури шляхом прийняття нового Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. (далі – Закон), до якого декілька разів вже вносилися суттєві зміни. У межах виступу пропоную оцінити зміни у порядку формування кадрів органів прокуратури, які можуть покращити їх професійність.

Варто нагадати, що у Законі порядок формування кадрів прокуратури змінено кардинально. Можна припустити, що законодавець планує у майбутньому максимально зблизити прокуратуру із судовою владою, тому цей порядок отримав значну кількість рис від такого у суддів.

По-перше, підвищено вимоги до кандидатів на прокурорські посади. Відтепер вони, крім громадянства України, вищої юридичної освіти і знання державної мови, повинні мати стаж роботи у сфері права не менше 2-х років. Стажем роботи в галузі права є стаж роботи особи за спеціальністю після здобуття нею вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.